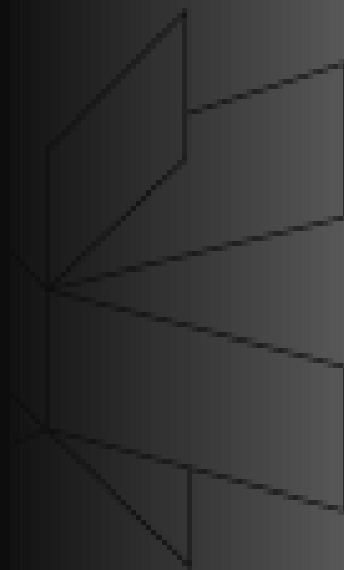

*Deltagelsesmuligheder i
trygge legefællesskaber*
- Børns leg og den legende
tilgang 1.

HORSENS
KOMMUNE

V/Palle-Emil Stouby

VIA University
College

Opsamling

Introduktion og rammesætning

- Formålet med opsamlingen: dele erfaringer, reflektere over praksis, og lære af hinanden.
- Vær åben og ærlig i dine refleksioner for at berige gruppens læring.

Præsentation af prøvehandlinger

- Præsenter din dokumentation: beskriv leg, børneperspektiver, deltagelsesmuligheder, og refleksioner.
- Vis din valgte dokumentationsform (noter, billeder, video, praksisfortælling, plakat, osv.).

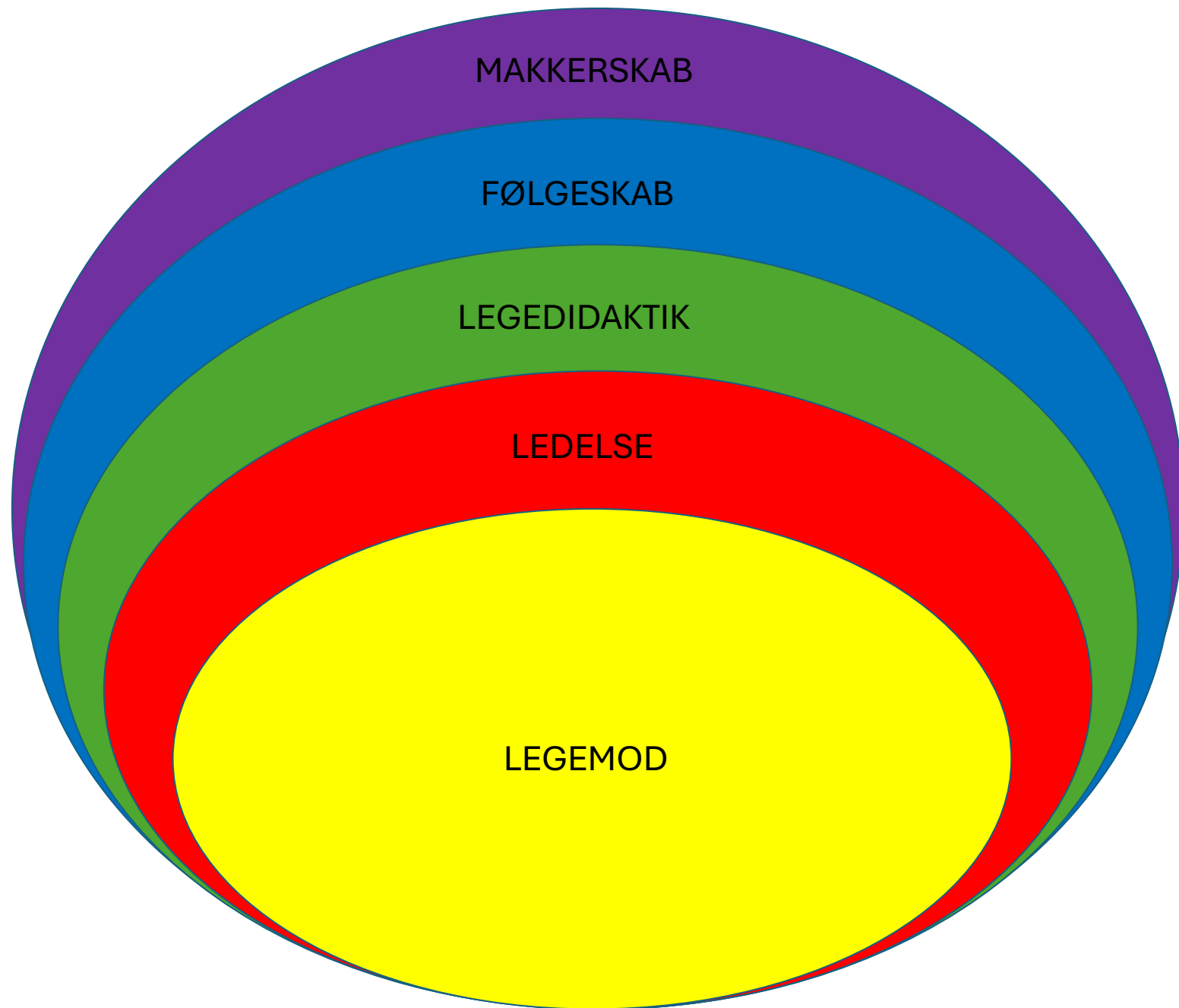
Refleksion Fælles refleksion med udgangspunkt i refleksionsspørgsmålene:

- 1.Hvordan oplevede børnene legen?
- 2.Hvordan påvirkede deltagelsesmulighederne børnenes fællesskab?

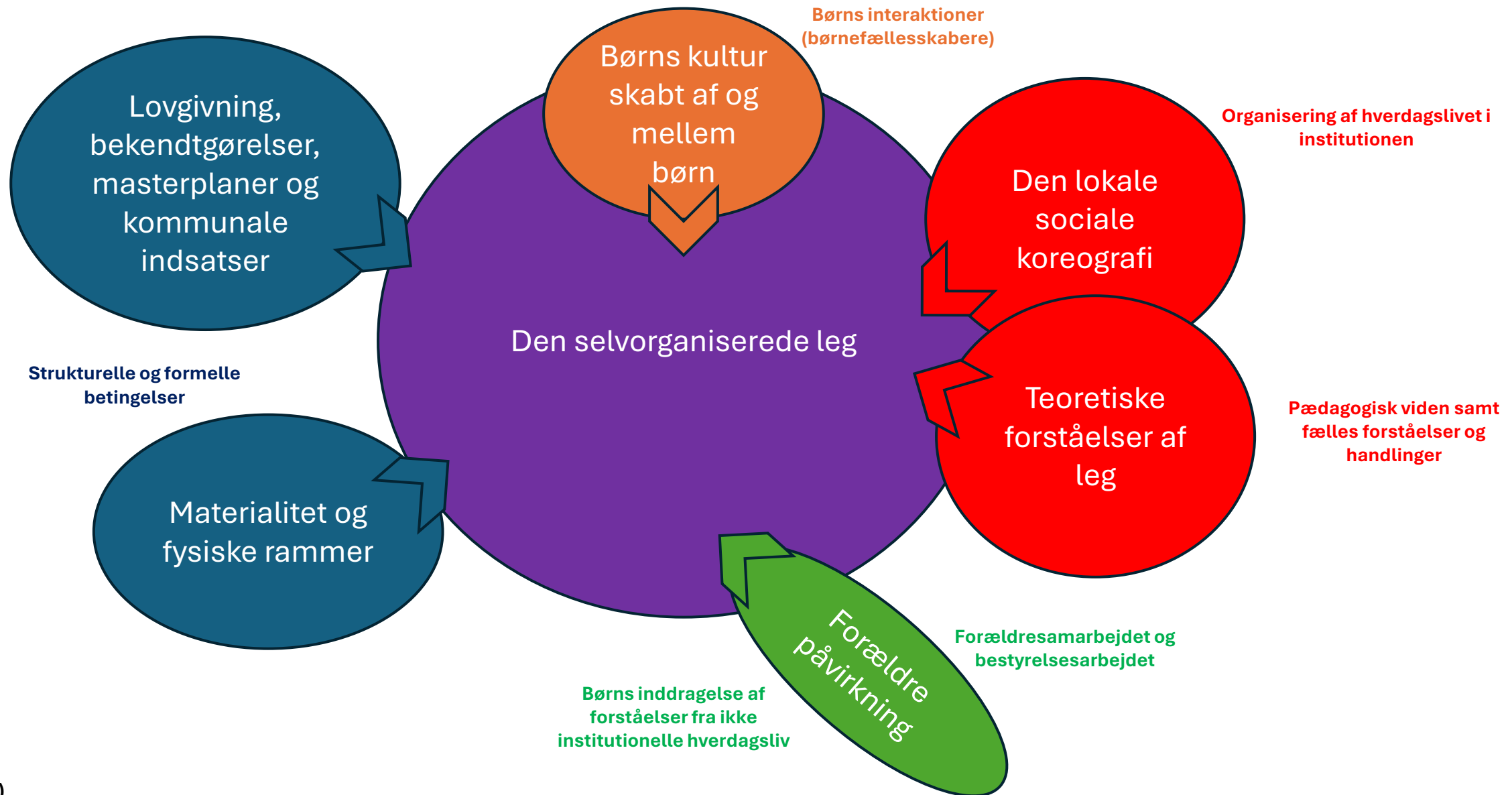

ER DER EN
VOKSEN
TIL STEDE?

Institutionel koreografi for leg – sammenhængen mellem et fænomenologisk og organisatorisk blik på børns leg i hverdagslivet

Analyse af den institutionelle koreografi for leg

Talk with your partners

minutes

Hvordan bruger du begreberne leg vs. læring i din pædagogiske praksis?

Lære i stedet for at lege?

Lege i stedet for at lære?

Lære for at lege?

Lege for at lære?

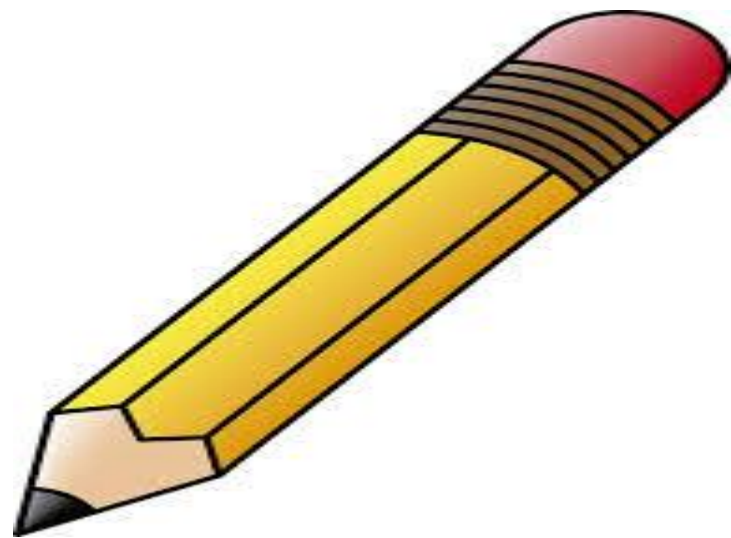
Lære ved at lege?

Lege ved at lære?

Lærer mens man leger?

Speeddating:
Leg og læring

Legen som vindue til barnets verden

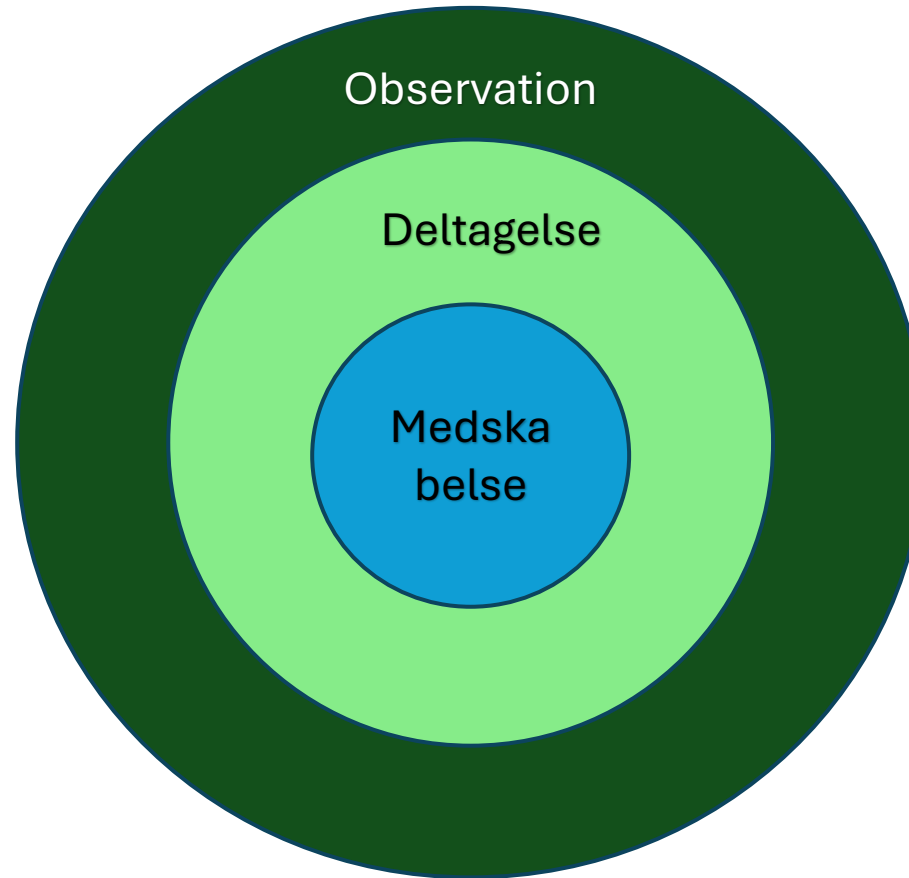
(Winther-Lindqvist m.fl. 2020)

Observation af legefællesskaber

Ikke deltagende
(involveret)

Hvordan kan børn
understøttes på legens
præmisser?

Hvordan kan børn få
adgang til deltagelse med
andre børn?

Hvordan får vi viden om børns leg?

Hvorfor: Observation er en værdifuld kilde til at blive klogere på børns leg og kan give nye og ofte overraskende indsigter i børns legemønstre og legefællesskaber til gavn.

Hvordan: En systematisk tilgang til observation af leg indebærer fx at skrive observationer af leg ned eller filme børnenes leg. Næste skridt er at gøre observationerne til genstand for fælles faglig refleksion og analyse, og gentage dette som en tilbagevendende del af hverdagen i dagtilbuddets evalueringskultur. Det indebærer:

- **At observere målrettet og samtidigt forholde sig åbent**

Sæt et afgrænset mål for observationerne. Det kan være udvalgte børns samspil i leg, leg i bestemte situationer eller bestemte steder. Observer et bredt udsnit af børnenes lege og ikke kun de mest iøjnefaldende og fantasifulde lege. Vær åben uden en fast forforståelse af, hvad legen handler om, og hvad der er på spil for børn i legen. Og så er der en række etiske spørgsmål om børns oplevelse af at blive observeret, samt hvordan personale og ledelse anvender den viden, de får fra observationer.

- **At fokusere og stille spørgsmål til observationerne**

Gå nysgerrigt til observationerne og stil spørgsmål, der kan støtte jeres refleksion og analyse af, hvad der er på spil, fx:

- Hvem er med i legen, og hvilke positioner indtager de forskellige børn?
- Er der overraskende indhold i legen?
- Er der gentagelser og mønstre i legen?
- Hvordan er stemningerne og intensiteten i legen?
- Er der tale om genoptagelse eller udvikling af tidligere lege?

Læs og lyt til mere viden og inspiration til evalueringskultur på www.emu.dk/dagtilbud.

Børneinitieret

Samarbejde

Vokseninitieret

Fri leg

Undersøgende leg

Samskabende leg

Legende læring

Læring gennem spil

Hvornår har du som pædagogisk personale set børnene i denne form for fri leg? Hvordan understøtter du denne form for leg uden at styre den?

Hvilke situationer i din praksis har du oplevet, hvor børnene var i fuld gang med at udforske? Hvordan skaber du plads til undersøgelse uden indblanding?

Hvordan deltager du aktivt i børns leg uden at tage styringen? Hvilke erfaringer har du med at samskabe leg med børn?

Hvornår har du brugt leg som en læringssituation? Hvordan har du sikret, at læringen stadig føltes legende?

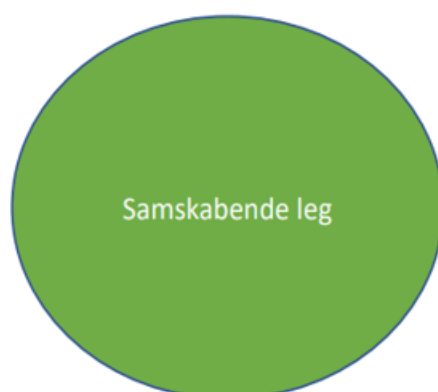
Hvordan balancerer du spillets regler med børns egen kreativitet? Kan du huske en situation, hvor et spil har understøttet læring på en særlig måde?

Fri leg

Undersøgende leg

Samskabende leg

Legende læring

Læring gennem spil

Baggrunden for - den risikofyldte leg

- At tage risici kan have positive konsekvenser med hensyn til børns motoriske, sociale og følelsesmæssige udvikling samt deres generelle helbred.
- Eliminering af risici fratager børn muligheden for at udvikle kompetencer, som kan hjælpe dem til at håndtere situationer, de måtte komme ud for senere i livet

(Gill, 2007, Gleave, 2008, Sandseter, 2015)

- **Det farefulde ses som brændstof i al slags leg.** Det farefulde er med til at sikre, at legen forbliver sjov og inspirerende, og til at skabe mening i legen.
- Samtidig skaber det farefulde også en risiko for **meningssammenbrud**, hvis frygten overtager for meget

(Skovbjerg, 2015)

- At opmuntre børn til at møde udfordringer snarere end at trække sig væk fra dem – øger deres vedholdenhed og læringsevner

(Carol Dweck, 2000)

Den risikofyldte leg i seks kategorier

- Leg med stor **HØJDE** –med fare for at komme til skade ved fald ved at klatre, hoppe fra højder, gynge/vippe højt, balancere i højde.
- Leg med høj **FART** –ukontrolleret fart og tempo, hvor man kan ramme noget (eller nogen), ved at cykle, kælke, rutsje, springe (ukontrolleret) med høj fart.
- Leg med **FARLIGE REDSKABER** –der kan medføre skader, for eksempel økse, sav, kniv, hammer, tov.
- Leg i nærheden af **FARGLIGE ELEMENTER** –hvor man kan falde ned i eller ind i noget, for eksempel vand/sø, bål, skrænt.
- Leg, der indebærer **KAMP** –hvor børn kan komme til at skade hinanden, for eksempel ved brydekamp, slåskamp, fægtekamp med kæppe.
- Leg, hvor børn kan **FORSVINDE/FARE VILD** –for eksempel i tilfælde, hvor børn er uden opsyn, og hvor der ikke er nogen "indhegning", for eksempel i en skov eller lignende.

(Sandseter 2010, 2015)

1. Hvordan sikrer vi børns mulighed for at opleve mere eventyrlystne og udfordrende former for leg og bevægelse?

2. Kan og skal vi modvirke den tilsyneladende "forsigtighedskultur" (Lykkegaard 2015) der er opstået, hvor børn afskærmes fra mange risici og potentielle farer i et lege- og bevægelsesperspektiv?

Risikofyldt leg...

- **Risikofyldt leg** kan skabe motorisk kunnen, tro på egne evner, gåpåmod og succesoplevelser, der kan have betydning for børns sociale og personlige udvikling samt deres trivsel
- Uskrevne regler og rutiner, som er præget af forsigtighed, kan begrænse børn. Det kan på sigt skabe mindre risikovillige, mindre modige og mindre handlekraftige mennesker
- Skelne mellem det direkte farefulde og det udfordrende
- Guide fremfor styre. Man bør opmuntre barnet i mødet med det 'riskikofyldte' frem for at fjerne barnet fra legen
- Omfavne barnets perspektiv og involvere sig aktivt i legen. Man bør sætte sig selv og sin egen kropslighed i spil for at støtte børnene til at udforske det risikofyldte

(UCL, forskningsprojektet 'Pædagogernes blik på barnets leg, glæde og sus i maven', 2020)

Jeres indstilling til risikofyldt leg

- Hvornår stopper du/ forestiller du dig, at du stopper børns leg?
- Er der nogle risikofaktorer, som du reagerer mere på end andre? Fx højde, vand, "sværd", blive væk...
- Hvad er tilladt og hvad er ikke tilladt på din arbejdsplads/I jeres hjem? Hvorfor?
- Hvad kan modvirke en forsigtighedskultur, hvor børn afskærmes fra risici og potentiel fare?
- Hvordan kan I som pædagoger sikre børns muligheder for at opleve *frie, vilde, eventyrlystne, udfordrende* bevægelseslege?

Referenceliste

Bernstorf, B. (2021). *Ph.d. i børns deltagelse i den selvorganiserede legs legefællesskaber*. Roskilde Universitet.'

Pyle, A., & Danniels, E. (2017). A continuum of play-based learning: The role of the teacher in play-based pedagogy and the fear of hijacking play. *Early Education and Development*, 28(3), 274-289.
<https://doi.org/10.1080/10409289.2016.1220771>

Ringsmose, C., & Staffeldt, S. (2017). *Rum og læring – om at skabe gode læringsmiljøer i børnehaven*. Dafolo.

Thomsen, P. (2018). Skal vi lege? Om legens og venskabets betydning for børns sprogudvikling. I: T. B. Fisker (red.). (2018). *Det store blandt de små. Om små børns venskaber*. Dafolo.

Winter-Lindqvist, D. (2023). *Model - Udviklet af Ditte Winter-Lindqvist*. (Ikke publiceret endnu).

Winther-Lindqvist, D., & Hammershøj, L. G. (2020). Pædagoger skal være legende praktikere. *Asterisk*, 95, 24-27. DPU, Aarhus Universitet.